

Vård -och omsorgsförvaltningen

Datum:
2021-03-15

Diarienummer:

Tjänsteskrivelse till Äldrenämndens arbetsutskott

ALN-2021-00067

Handläggare:
Jesper Kyrk

Initiativärende från Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet med anledning av ekonomin för LOV-boenden

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** besvara initiativärendet med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet har i initiativärende till äldrenämnden den 28 januari yrkat att en extra ersättning ska utgå till utförare av vård -och omsorgsboende som verkar inom ramen för lagen om valfrihet på grund av uteblivna intäkter med anledning av pågående pandemi.

I ärendets föredragning redogörs för de statliga medel som utförare av äldreomsorg kunnat söka för upplåttna merkostnader med anledning av pågående pandemi samt exempel på hur andra kommuner och externa utförare hanterat effekter av pandemin.

Ärendet

Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet har i initiativärende till äldrenämnden den 28 januari yrkat att

- nämnden ställer sig positiv till en extraersättning till så kallade LOV- boenden på grund av uteblivna intäkter på grund av covid-19 under åren 2020 och 2021.

- nämnden beslutar att utreda hur en ersättning för uteblivna intäkter på grund av covid-19 kan utformas.

I initiativärendet anförs att beläggningsen på särskilda boenden för äldre har sjunkit under 2020 med anledningen av den pågående pandemin. Detta då personer som beviljats boende inte flyttat in eller inte ansökt om särskilt boende på grund av pågående pandemi. Vidare anförs att privata utförare inom LOV-systemet, till skillnad från egenregin, får ersättning för faktisk belagd plats men att ersättningssystemet inte tar hänsyn till ett läge som skiljer sig så markant från normalläget som blivit fallet med en pågående pandemi.

Föredragning

Vård -och omsorgsboenden har under 2020 påverkats av den pågående pandemin då beläggningsen minskat jämfört med beläggningsen året innan. Dock är det relativt stor skillnad mellan enskilda boenden, för alla driftformer, gällande påverkansgraden på beläggningsen jämfört med året innan. I några fall har beläggningsen inte påverkats alls jämfört med året innan alternativt ytterst litet medan i andra fall har beläggningsen minskat påtagligt.

Vidare är pandemin inte enda förklaringen till det överskott av boendeplatser som nu råder och sannolikt kommer att råda de närmaste åren. Utbudsöverskottet beror också på att det tillskapats fler boendeplatser än vad det för närvarande finns efterfrågan för. Under 2020 öppnades exempelvis ytterligare ett boende om cirka 100 boendeplatser och för 2021 förväntas ytterligare två boenden om c a 170 boendeplatser öppna.

Två privata utförare som driver vård -och omsorgsboende inom LOV i Uppsala kommun har under 2020 inkommit med önskemål till äldrenämnden om extraersättning utöver vad som beviljas från statens olika stödprogram. Äldrenämnden har i tidigare svarsskrivelse till enskild utförare valt att inte bevilja denna extraersättning med hänvisning till befintliga statliga stödprogram och de villkor som där gäller för att beviljas kompensation.

Statliga medel

Under 2020 har det i tre omgångar funnits möjlighet för samtliga utförare av äldreomsorg att ansöka om kompensation för merkostnader till följd av pågående Covid-19 pandemi. Ansökan avser endast för merkostnader som uppstått till följd av pandemin och inte för uteblivna intäkter. Kommunen har ansvarat för att samla in och granska alla inkomna ansökningar från samtliga utförare samt för att skicka in ansökningarna till Socialstyrelsen. Samtliga utförare i Uppsala kommun, såväl externa LOV-utförare som den egna regin, har inkommit med ansökningar om kompensation för den tidsperiod man kunnat söka för. Totalt har det för Uppsala kommuns äldreomsorg ansökts om cirka 50 miljoner kronor för 2020. Besked har precis kommit från Socialstyrelsen att 100 procent av ansökt belopp kommer ges till Uppsala kommun. Av de 50 miljoner kronor som Uppsalas utförare ansökt om och nu kommer att beviljas, står extern regi för cirka 20 procent.

Utöver möjlighet till kompensation för merkostnader avseende personal och material enligt ovan har staten under 2020/2021 vidtagit ytterligare stödåtgärder enligt nedan:

- Ersättning har under större delen av 2020 utgått för sjuklönekostnader för alla arbetsgivare.

- Staten har stått för del av kostnaden vid korttidspermitteringar under större delen av 2020. Stödet har förlängts från 1 december till 30 juni 2021 med eventuell förlängning om behov kvarstår.
- Nyligen beslutades att staten kommer kompensera för sjuklönekostnader till följd av Covid-19 till den 30 april 2021 gällande kostnader över det normala.

Omvärldsspaning och åtgärder från enskilda utförare

Förvaltningen har skickat en fråga till de drygt 20 kommuner i Sverige som har LOV inom vård- och omsorgsboenden om hur de hanterat frågan om extraersättning till privata utförare med anledning av påverkan beroende på den pågående pandemin. Svar har hittills inkommit från två kommuner och dessa kommuner har valt att inte ge extra kompensation utöver det som gått att ansöka om via stödprogram från staten.

Enskilda LOV utförare, såväl i Uppsala som i andra kommuner, har efter en lägre beläggning av vårdplatser under pandemin själva vidtagit åtgärder som att temporärt stänga en eller flera avdelningar och därigenom kunnat minska sin personalkostnad som är den absoluta merparten av en utförares kostnader.

Övrig relevant information

Ersättningsnivån inom LOV är högre per belagd plats jämfört med upphandlade boenden enligt LOU och egen regi men då bär också dessa LOV boenden en högre risk vid platser som inte är belagda än övriga driftsformer.

Beräkningar som gjorts av förvaltningen påvisar en kostnad för äldrenämnden för 2021, på mellan 12 och 20 miljoner kronor för att kompensera externa utförare av vård- och omsorgsboenden enligt LOV för uteblivna intäkter. Samtidigt finns även utförare av andra insatser, till exempel hemtjänst och hemsjukvård, som också påverkats ekonomiskt på grund av uteblivna intäkter till följd av Covid-19 pandemin. Om också detta inkomstbortfall skulle ersättas skulle kostnaden för nämnden bli ännu högre.

Även om boendebeläggningen i genomsnitt minskat mellan 2019 och 2020 för utförare är det som nämnts ovan en stor spridning mellan utförarna. Några har markant minskad beläggning medan andra utförares beläggning inte påverkats alls. Vissa enskilda boenden hade också en låg beläggning redan innan pandemin inträffade.

Förvaltningens slutsats

Pandemin är inte enda förklaringen till överskottet av boendeplatser utan utbudsöverskottet är också en effekt av att det tillskapats fler boendeplatser än vad det för närvarande finns efterfrågan för. Samtidigt har staten tagit fram olika åtgärder för att stötta utförare av äldreomsorg ekonomiskt för att lindra ekonomiska effekter av pandemin. Enskilda utförare har också vidtagit egna åtgärder för att kunna möta den sviktande beläggningen.

Utifrån ovan resonemang gör förvaltningen den sammantagna bedömningen att ingen extra ersättning ska utgå till utförare av vård- och omsorgsboende i Uppsala utöver de medel som går att återsöka från staten.

Beredning

Ärendet har beretts av ekonomistaben och avdelningen för systemledning

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser för äldrenämnden såvida beslut tas i enlighet med förvaltningens förslag ovan.

Beslutsunderlag

Bilaga. Initiativärende om ekonomin för LOV-boenden från Moderaterna, Centerpartiet, och Kristdemokraterna.

Vård -och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund

Förvaltningsdirektör

Initiativ till Äldrenämnden med anledning av ekonomin för LOV-boenden

Beläggningsen på särskilda boenden för äldre har sjunkit under 2020 då personer som beviljats boende inte flyttat in och andra inte sökt särskilt boende på grund av pågående pandemi.

Ersättningssystemen som nämnden har innebär att boenden som drivs av kommunen och upphandlade boenden snarast gynnas av att ha lägre beläggning medan särskilda boenden som drivs av företag enligt LOV har det svårt.

LOV-boenden får ersättning endast för de dygn då någon verkligen bor hos dem. Dygnersättningen till LOV-boenden är därför något högre än till de andra eftersom dessa företag tar en risk.

Men när ersättningsnivåerna för LOV-boenden beslutades tänkte ingen att vi skulle ha ett läge som skiljer sig så markant från normalläget som blivit fallet. Vi föreslår därför att LOV-företagen får en extra ersättning för en del av bortfallet av intäkter som de själva inte orsakat.

Nämnden har ett betydande överskott för år 2020 som delvis beror på lägre ersättningar till LOV-företagen.

Ersättningen skulle exempelvis kunna motsvara differensen mellan beläggningsen 2020 och 2019 minskad med en andel motsvarande rörliga kostnader.

Vi yrkar

att nämnden ställer sig positiv till en extraersättning till så kallade LOV-boenden på grund av uteblivna intäkter på grund av covid-19 under åren 2020 och 2021.

att nämnden beslutar att utreda hur en ersättning på grund av uteblivna intäkter på grund av covid-19 kan utformas.

Uppsala den 28 januari 2021

Moderaterna
Kristdemokraterna
Cecilia Forss
Margit. Borgström
Anna-Karin Westerlund
Ulf Stjernefeldt

Centerpartiet
Rigmor Stenmark
Karolina Wignefeldt

